

≡ Eesti
≡ Kontsert

Suve-
klassika
Kadriorus



Trio '95

Robert Traksmann viiul • **Marcel Johannes Kits** tšello
Rasmus Andreas Raide klaver

N 31. JUULI 19.00
Kadrioru loss

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group



Frank Martin (1890–1974)

„Trio sur des mélodies populaires irlandaises" / „Trio iiri rahvaviisidele" (1925)

- *Allegro moderato*
- *Adagio*
- *Gigue*

Pärt Uusberg (*1986)

„Sügiseseid jooned" (2025, esiettekanne)

Franz Schubert (1797–1828)

Adagio Es-duur *op. posth.* 148, D. 897 („Nokturn") (~1827)

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Klaveritrio G-duur *op.* 1 nr 2 (1794–1795)

- *Adagio – Allegro vivace*
- *Largo con espressione*
- *Scherzo. Allegro – Trio – Coda*
- *Finale. Presto*

Kontsert on ühes osas kestusega 1 tund.

Suvine kammermuusikaõhtu pakub nii klassikalisi meistriteoseid kui ka värsket eesti nüüdismuusikat. Kontserdi avateoseks on šveitsi helilooja Frank Martini mitmekesine, rütmikas ja rikka harmooniaga klaveritrio. Erakordne sündmus on Pärt Uusbergi uudisteose „Sügiseseid jooned“ ettekanne. Kontserdi teises pooles kõlab Franz Schuberti melanhoolne ja intiimne nokturn. Kontserdi lõpetab Ludwig van Beethoveni varajane, ent juba meisterlik klaveritrio. Trio '95 on Eesti muusikamaastikul oluline ansambel – nende hiljutiste saavutuste hulka kuulub esikoht rahvusvahelisel Johannes Brahmsi nimelisel kammermuusika konkursil Poolas (mai 2025). Hinnatud viiuldaja Robert Traksmann tegutseb aktiivselt nii solisti kui ka kammermuusikuna, rahvusvaheliselt tunnustatud tsellist Marcel Johannes Kitse mängu iseloomustab sügav tunnetus ning Rasmus Andreas Raide on mitmekülgne pianist ja pühendunud kammermuusik.

20. sajandi šveitsi helilooja **Frank Martin** alustas loometeed traditsionalistina, olles mõjutatud nii barokkstiilist kui ka sajandivahetuse prantsuse heliloojatest. Oma isikupärase muusikalise keele leidis ta dodekafoonilise süsteemi ja tonaalsete elementide kombineerimise teel. Martin on kirjutanud suurvorme koorile ja orkestrile,

oopereid, ballette, orkestri-, kammer- ja klaverimuusikat. Tema loomingust väärivad esiletõstmist kammeroratoorium „Le vin herbé“ (1941), oratooriumid „In Terra Pax“ (1944) ja „Golgotha“ (1948) ning ooper „Der Sturm“ (1955, Shakespeare'i ainetel). Martin pidas muusikas kõige olulisemaks ilu. Tal oli anne konstrueerida pikka meloodilist liini võimalikult napist muusikalisest algmaterjalist ning integreerida see kontrapunktilisse faktuuri.

„Trio sur des mélodies populaires irlandaises“ („Trio iiri rahvaviisidele“) on teos 35-aastase helilooja sulest, kuuludes perioodi, mil Martin viibis Prantsusmaal, eksperimenteeris idamaiste rütmidega ja rikastas oma stiili rahvamuusika elementidega. Teose tellis jõukas ameerika patroon ja amatöörmuusik, kes palus heliloojal kasutada oma teoses tuntuid iiri meloodiaid. Selle asemel läks Martin Pariisi Rahvusraamatukokku ja otsis välja sajanditetagused unustatud iiri rahvaviisid, mis olid tema toetajale tundmatud, ning põimis meloodiad keerukatesse rütmimustritesse. Kuigi tulemuseks oli suurepärane meistriteos, ei vastanud see tellija ootustele ning too keeldus kokkulepitud summat maksmast.

Pärt Uusberg on teinud enesele nime nii Eestis kui kaugemalgi eeskätt koorimuusika loojana, ent ta on kirjutanud ka on ansambli-teoseid, klaveripalu, orkestri- ja filmimuusikat. Ta on lõpetanud Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli koorijuhtimise erialal (2009, õp Heli Jürgenson), omandanud magistrikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias heliloomingu erialal (2014, prof Tõnu Kõrvits) ning teise magistrikraadi 2018. aastal koordirigeerimise erialal (prof Tõnu Kaljuste). Tal on ilmunud mitmeid autoriplaate („Siis vaikivad kõik mõtted“, „Liiv, meri ning mõtted“, „Õhtu ilu“, „Luiged läevad“, „Eestimaa atmosfäärid“). Alates 2008. aastast on ta olnud enda asutatud kammerkoori Head Ööd, Vend peadirigent, lisaks on ta juhatanud teisigi koore ning seisnud dirigendipuldis laulupidudel.

„Sügisessed jooned“ on kirjutatud – nagu ka pealkiri ütleb – väga otseselt inspireerituna sügisest. Mäletan, et kui asusin end häälestama klaveritrio tellimuse lainele, jalutasin ühel sügisel õhtul oma sünnilinnas Raplas ja hingasin endasse sügisesi meeleolusid. Meenub, et seejuures olid eriti inspireerivad mu jaoks vaated sügisesele jõeale. Kuna teos algab justkui joonte kujundiga, saigi see pealkirjaks „Sügisessed jooned“.

– Pärt Uusberg

Franz Schubert oli helilooja, kelle loomingulise geeniusse avastasid õigupoolest alles järgnevad põlvkonnad. Surres jäi temast maha hulk avaldamata ja lõpetamata teoseid, mille jõudmine laiema publiku ette võttis aega aastakümneid. Üks sellistest on **adagio Es-duur** viiulile, klaverile ja tšellole, mille näol on kahtlemata tegu muusikalise maiuspalaga kõigile Schuberti austajatele. Selle teose, mille loomisdaatum on teadmata, kirjastas ligi paarkümmend aastat pärast autori surma Anton Diabelli, kes andis palale pealkirjaks „**Nokturn**“ **op. posth. 148**. Muusikauurijate arvates võis helilooja *adagio* algselt kavandada keskmiseks osaks oma elu lõpuaastail komponeeritud klaveritriosse B-duur *op. 99* (D. 898), millega see stiiliselt haakub, ent jättis selle siiski mingil põhjusel triost välja. Erinevalt Schuberti viimase loominguperioodi sünge alatooniga teostest valitsevad siin helged meeleolud. Ilmselt ajendas kirjastajat teost „Nokturniks“ ehk „Ööpalaks“ nimetama *adagio* avalõik, milles sillerdavad harfitaolised arpedžod saadavad sulnist meloodiat, luues kujutluse öisest atmosfäärist.

Ludwig van Beethoven tuli 21-aastaselt oma sünnilinnast Bonnist tollasesse kultuurimekasse Viini, asus õppima Joseph Haydni juurde ning tegi endale peagi nime klaverivirtuoosi ja improvisaatorina. Olles selleks ajaks juba mitmete teoste autor, kaalus noor helilooja ilmselt hoolikalt, milliste helitöödega end suurlinna muusikamaailmale esitleda. Tema valikuks osutusid kolm klaveritriot *op. 1* – esimesed teosed, mida autor arvas oopusenumbri vääriliseks. Tõenäoliselt oli ta nende loomisega algust teinud juba Bonnis, ent viimistlemine toimus Viinis õpingute ajal Haydni juures – seega on Beethoveni esikoopus tema põhjaliku töö tulemusena sündinud kompositsiooniline avaldus saavutamaks maksimaalset efekti.

Triod kõlasid esiettekandes 1793. aastal Beethoveni patrooni vürst Karl Lichnowsky residentsis, esitajateks Ignaz Schuppanzigh viiulil, Anton Kraft tsellol ja autor klaveril. Sündmusest oli tulnud osa saada kohalik muusikaeliit, aukülasena Beethoveni õpetaja Joseph Haydn, kelle arvamust kõik innukalt ootasid.

Trio G-duur op. 1 nr 2 kohta jagus Haydnil vaid kiidusõnu. Asetsedes Beethoveni esikoopuses kahe ekstravertsema naaberteose vahel, pakub 2. trio neile oma leebema olemusega kontrasti. Ühtlasi on see antud oopuse kõige klassikalisem trio, mille kõlamaailm on lähedane Haydnile ja Mozartile, kuigi kohati,

eriti lüürilises teises osas, on tuntavad romantilise Beethoveni sõrmejäljed. Teisalt tõuseb teos esile ambitsioonika ulatusega – autor on laiendanud siin oma eelkäijate poolt kasutatud kolmeosalist trio ülesehitust neljale osale.

Evelin Kõrvits

Viiuldaja **Robert Traksmann** on omandanud magistrikraadi Berliini Hanns Eisleri nimelises Muusikakõrgkoolis. Ta on esinenud solistina mitmete orkestrite ees, sh Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Tallinna Kammerorkester, Läti Riiklik Sümfooniaorkester, Saksa Noorte Sümfooniaorkester, Pärnu Linnaorkester, Oulu ja Jyväskylä sümfooniaorkestrid. Aktiivse kammermuusikuna on ta Trio '95 ja keelpillikvarteti M4GNET liige. Robert Traksmannile on Eesti Pillifondi poolt kasutamiseks antud Giuseppe Gagliano ja tema venna Antonio ühistööna valminud viiul (1775–1780) ning Joseph Artur Vigneroni poogen (1890).

Marcel Johannes Kits on oma põlvkonna väljapaistvamaid eesti tselliste, kes sai kodupublikule tuntuks ETV telekonkursi Klassikatähed esimese võitjana (2013). Ta on pälvinud esikoha ka Enescu- ja Brahmsi-nimelistel konkurssidel ning III koha kuninganna

Elisabethi muusikakonkursil. Kammermuusikuna seob teda tihe koostöö pianist Sten Heinojaga, lisaks kuulub ta Trio '95 koosseisu koos Robert Traksmanni ja Rasmus Andreas Raidega. Marcel on õppinud tšellot Tallinna Muusika-keskkoolis Laine Leichter juures ja gümnaasiumiklassides Mart Laasi käe all. Õpingud jätkusid Saksamaal Trossingeni Riiklikus Muusikakõrgkoolis prof Francis Goutoni juhendamisel ning Berliini Kunstide Ülikoolis prof Jens Peter Maintzi tšelloklassis, kus ta omandas 2024. aastal magistrikraadi. Marcel Johannes Kits mängib Francesco Ruggeri 1674. aastal Cremonas valmistatud tšellol ja kasutab prantsuse meistri Victor Fétique'i umbes 1900. aastal valmistatud poognat. Nii pilli kui ka poogna on tema kasutusse andnud Saksa fond Deutsche Stiftung Musikleben.

Rasmus Andreas Raide on silmapaistev eesti pianist, kes annab regulaarselt kontserte nii solisti kui ka kammermuusikuna. Ta alustas muusikaõpinguid Ell Saviaugu ja Martti Raide juures Tallinna Muusikakeskkoolis, mille lõpetas 2014. aastal kuldmedaliga. Järgnesid õpingud Karlsruhe Muusikakõrgkoolis prof Kalle Randalu klaveriklassis, kus ta

omandas 2021. aastal magistrikraadi *summa cum laude*.

Alates 2003. aastast mängib ta ansamblis Trio '95 Robert Traksmanni ja Marcel Johannes Kitsega. 2012. aastal pälvis trio I preemia Leedus rahvusvahelisel kammeransamblite konkursil Pavasario Sonata, 2020. aastal võideti esikoht Ilmari Hännikäineni nimelisel rahvusvahelisel kammeransamblite konkursil, 2021. aastal esikoht ja kolm eripreemiat rahvusvahelisel klaverikammermuusika konkursil Tallinn 2021 ning 2025. aasta mais esikoht rahvusvahelisel Johannes Brahmsi nimelisel kammermuusika konkursil Poolas. Lisaks Eestile on esinetud Šveitsis, Saksamaal, Bulgaarias, Soomes ja Leedus. Trio '95 on Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia laureaat (2020).

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO

AUTOPARTNER



OLEREX



SORAINEN

SELVER
Hea mõte



/eestikontsert



/eesti_kontsert

eestikontsert.ee